

Medieplan för Bibliotek Skåne Sydost 2021

Innehåll

Inledning.....	2
Bibliotek Skåne Sydost	3
Organisation	3
Sydöstra Skåne ur ett folkbiblioteksperspektiv.....	3
Prioriterade grupper.....	4
Mediesamverkan på Bibliotek Skåne Sydost.....	5
Skönlitteratur och biografier	5
Titlar främst avsedda för barn och unga	5
Fackavdelningarna.....	5
Talböcker och anpassade medier.....	6
Magasinsamverkan.....	6
E-medier	6
Databaser	6
Bibliotek Skåne Sydosts framtida arbete med medieplanering.....	6
Nyckeltal.....	7
Styrande dokument.....	8

Inledning

Kommunerna i sydöstra Skåne ingår sedan 2014 i det delregionala samarbetet Bibliotek Skåne Sydost (BSSO). Samarbetet gäller främst gemensamt datorsystem och webbkatalog. De fem kommuner som ingår i samarbetet är Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Tomelilla och Ystad.

Vinsterna med samarbetet är främst ett större utbud av medier och tjänster som de fem relativt små biblioteken bättre förmår att tillhandahålla genom samarbetet. Det genererar också en större utvecklingspotential än om biblioteken skulle arbeta helt enskilt. Varje kommun har en lokal medieplan som ligger till grund för den gemensamma.

Medieplanen syftar till utökad framförhållning och samverkan när det gäller inköp, magasinering och gallring av såväl fysisk som elektronisk media.

När det gäller framförhållning för elektronisk media har den pågående pandemin medverkat till att den digitala revolutionen verkligen kommit igång. Diskussion om utökade anslag och fördelning mellan tryckta och elektroniska medier kommer att bli en central punkt för det delregionala samarbetet framöver.

Att biblioteken i sydöstra Skåne samverkar kring både fysiska och elektroniska medier gör att biblioteksanvändarna i sydost får ett så brett och djupt utbud som möjligt.

Bibliotek Skåne Sydost

Bibliotek Skåne Sydost omfattar biblioteken i Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Tomelilla och Ystad. Samverkan har skett i olika utsträckning sedan början av 2000-talet, bland annat kring bibliotekskort, e-medier och diverse gemensamma aktiviteter. Sedan hösten 2014 har de fem kommunerna ett gemensamt biblioteksdatasystem med syfte att förbättra biblioteksservicen för invånarna i området. En av utgångspunkterna för samarbetet är att låntagarna ses som en gemensam grupp, oberoende av vilket eller vilka bibliotek de använder sig av. Från och med hösten 2017 finns den gemensamma medieplaneringen som en grund för att vidareutveckla samverkan. Den gemensamma medieplanen är förankrad i lokala planer och styrdokument i respektive kommun.

Organisation

Bibliotekscheferna från de fem kommunerna utgör den beslutsfattande chefsgruppen. Utöver chefsgruppen finns ett antal arbetsgrupper, där de mest frekventa är systemgrupp, webbgrupp, mediegrupp samt arbetsgruppen för barn och unga.

I frågor kring medier och mediesamverkan är det mediegruppen som tar fram underlag för beslut, samt ansvarar för att löpande samverkan fungerar och utvecklas på ett tillfredställande sätt. Gruppen består av en medlem från varje kommun samt en sammankallande. Vardera bibliotekschefen beslutar om vem som ska vara deras representant i gruppen. Ett krav är att medlemmarna i gruppen arbetar med medieurlval i någon mån på det lokala biblioteket.

Sydöstra Skåne ur ett folkbiblioteksperspektiv

De fem kommunerna i Skånes sydöstra hörn har en befolkning på ungefär 98 500 invånare. Ystad är störst med drygt 30 500 invånare och Tomelilla är minst med en befolkning på ca 13 600 personer. Ur ett biblioteksperspektiv innebär detta att det inte finns något stort bibliotek med ett avsevärt större och/eller bredare bestånd än de övriga, istället är förutsättningarna och behoven relativt lika för alla biblioteken inom delregionen. Det geografiska området är ett populärt besöksmål för turister och säsonsboende, vilka använder sig av bibliotekens verksamhet i relativt stor utsträckning. Det finns inga universitet eller högskolor i området, men många studerande som antingen distansstuderar eller pendlar. Avsaknaden av högskola och universitet gör att det ställs krav på att folkbiblioteksverksamheterna kan tillgodose låntagare som söker mer avancerad information både när det gäller studenter, som personer i det livslånga lärandet. Det delregionala samarbetet och ett fungerande regionalt och nationellt biblioteksnätverk är viktigt för biblioteksverksamheten i sydöstra Skåne.

Kommun	Antal invånare 2019
Simrishamn	19 174
Sjöbo	19 226
Skurup	15 889
Tomelilla	13 671
Ystad	30 541
Totalt	98 501

Kommun	Antal personer med eftergymnasial utbildning på 3 år eller mer 2019
Simrishamn	2 939 = 17,81%
Sjöbo	1 925 = 12,18%
Skurup	1 762 = 13,73%
Tomelilla	1 334 = 11,95%
Ystad	4 725 = 18,53%
Sverige	1 758 316 = 20,99%

Förvärvsarbetande i åldern +16 år, Förvärvsintensiteten är beräknad på förvärvsarbetande i åldern 20–64 år.					
Kommun	Arbetspendlar till annan kommun 2019	Bor och arbetar i kommunen 2019	Dagbefolkning 2019	Nattbefolkning 2019	Förvärvsintensitet 2019
Simrishamn	2 643	5 680	7 634	8 323	77,5%
Sjöbo	5 224	4 289	6 450	9 513	82,0%
Skurup	4 678	3 019	4 880	7 697	80,3%
Tomelilla	3 188	3 206	5 201	6 394	79,2%
Ystad	5 461	9 082	13 828	14 543	82,0%

Åldersfördelning 2019	0 – 17 år	18 – 64 år	65 - år
Simrishamn	16%	49,9%	34,2%
Sjöbo	20,1%	56,5%	23,4%
Skurup	21,8%	57,6%	20,6%
Tomelilla	20,1%	54,8%	25,1%
Ystad	18,5%	54%	27,5%

Prioriterade grupper

Folkbiblioteken i Sverige ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Vissa grupper ska ägnas extra uppmärksamhet. Enligt de fem kommunernas biblioteksplaner samt bibliotekslagen är följande användargrupper prioriterade:

Personer med funktionsnedsättning

Personer med annat modersmål än svenska

De nationella minoriteterna

Barn och unga

Det är i första hand det lokala bibliotekets ansvar att möta och utveckla verksamheten för de prioriterade användargrupperna. Det är många gånger viktigt med den lokala förankringen när det gäller nämnda grupper. Men i de fall då det kan skapa ett mervärde för användaren utvecklas mediesamverkan inom Bibliotek Skåne sydost.

Mediesamverkan på Bibliotek Skåne Sydost

I varje kommun finns en lokal medieplan strukturerad utifrån respektive kommuns förutsättningar och styrdokument. Utifrån den planen beslutar varje bibliotek kring sitt mediebestånd. För att underlätta det delregionala samarbetet finns områden där biblioteken i samarbetet enats om hur samverkan kring medierna ska fungera. Den samverkan presenteras i föreliggande gemensamma medieplan.

Utöver Bibliotek Skåne Sydosts gemensamma medieplan finns sedan augusti 2020 även en gemensam fjärrlånepolicy för de fem kommunerna. Fjärrlånepolicyn revideras löpande. Det pågår också ett regionalt samarbete för att skapa en hållbar mediestrategi för biblioteken i Skåne.

Vid särskilda tillfällen kan Biblioteken i Skåne Sydost besluta om gemensamma inköp av vissa medier, när det bedöms skapa ett mervärde för låntagaren, men utgångspunkten är att de fem kommunerna sköter sina egna inköp.

Den mediesamverkan som de fem kommunerna kommit överens om baseras på områden där det uppstått viss tröghet i systemet sedan det delregionala samarbetet inleddes, men även områden där en starkare samverkan kan gynna biblioteksanvändarna och framförallt de prioriterade målgrupperna.

Om en viss titel strider mot det lokala bibliotekets inköspolicy kan biblioteket i fråga välja att inte bidra till den gemensamma kön.

Skönlitteratur och biografier

Långa reservationsköer bildas främst på skönlitteratur och biografier för vuxna. Kösystemet i Bibliotek Skåne Sydost är uppbyggt kring att låntagarna ses som en gemensam grupp med en gemensam kö. Kommunerna bidrar till köerna på lika villkor, och medieplanen tydliggör vad som gäller. Hur många exemplar biblioteken ska bidra med beror på hur lång reservationskön är.

25 reservationer	=	Alla kommuner bidrar med minst 1 exemplar
50 reservationer	=	Alla kommuner bidrar med minst 2 exemplar
75 reservationer	=	Alla kommuner bidrar med minst 3 exemplar
100 reservationer	=	Alla kommuner bidrar med minst 4 exemplar

För att underlätta arbetet ansvarar Ystad bibliotek för reservationsöversikten som görs ca 1 gång per vecka. Biblioteken kan välja att tillfälligt omlokalisera extra exemplar från filialer och bussar eller köpa in fler exemplar.

Titlar främst avsedda för barn och unga

Barn och unga utgör en prioriterad målgrupp. Det finns inget givet antal exemplar som biblioteken ska bidra med till den allmänna kön när det gäller titlar för barn och unga, men reservationsköer ska hållas så korta som möjligt. Tomelilla bibliotek ansvarar för reservationskontrollen som görs ca 1 gång per vecka. 5 reservationer i systemet är tillräckligt för att inköpsrekommendationer ska skickas ut.

Fackavdelningarna

Sjöbo bibliotek ansvarar för reservationskontroller på fackavdelningarna. 5 reservationer i systemet är tillräckligt för att inköpsrekommendationer ska skickas ut. I de fall då reservationsköerna blir särskilt långa gäller samma kompletteringsregler som för skönlitteratur och biografier. Kontrollerna görs ca 1 gång per vecka. Biblioteken kan välja att omlokalisera extra exemplar från filialer och bussar eller att köpa in fler exemplar.

Talböcker och anpassade medier

Talböcker och anpassade medier riktar sig till bibliotekens prioriterade målgrupper. Det finns inget givet antal exemplar som biblioteken ska bidra med till den allmänna kön när det gäller anpassade medier, men reservationsköer ska hållas så korta som möjligt. Alla biblioteken ansvarar gemensamt för att köerna kontrolleras.

Magasinsamverkan

Med syfte att minska antalet dubbla exemplar i magasin och samtidigt bredda antalet titlar har Bibliotek Skåne Sydost utarbetat en strategi för att i viss mån dela ansvar för magasinböcker. Folkbiblioteken i området har inte något bevarandekrav vilket innebär att medier kan gallras även om det är sista exemplaret i kontoorganisationen. Vid gallring av sista fysiska exemplar kontrolleras alltid om titeln finns tillgänglig på Sveriges depåbibliotek.

Följande ansvarsuppdelning gäller:

Simrishamn ansvarar särskilt för magasinering av skönlitteratur på andra språk än svenska

Sjöbo ansvarar särskilt för magasinering av signum G, med betoning på standardverk, klassiker och författarbiografier

Skurup ansvarar särskilt för magasinering av talböcker.

Tomelilla ansvarar särskilt för magasinering av signum I, med betoning på standardverk, klassiker och konstnärsbiografier **samt** Storstilsböcker

Ystad ansvarar särskilt för signum D och E, med betoning på standardverk, klassiker och biografier inom ämnet.

För skönlitteratur i magasin strävar Bibliotek Skåne Sydost mot att hålla till exempel serier sammanhållna på ett av biblioteken istället för att ha enstaka delar magasinerade på olika bibliotek. Klassiker och blivande klassiker ägnas också extra uppmärksamhet.

E-medier

Bibliotek Skåne Sydost erbjuder e-böcker, e-ljudböcker och e-film för låntagarna. Urvalet avses ha bredd, djup och relevans och sker enligt samma principer som andra medier.

Bibliotek Skåne Sydost har som särskild ambition att nå ut med e-medier till de prioriterade målgrupperna samt till målgrupper som inte tidigare använt e-media i någon större utsträckning.

Databaser

De fem kommunerna har en del gemensamma databaser. I vilken mån samarbete ska ske kring databaser i framtiden är en diskussion som förs främst i Bibliotek Skåne Sydosts chefsgrupp.

Bibliotek Skåne Sydosts framtida arbete med medieplanering

Den gemensamma medieplanen revideras under 2023.

Nyckeltal

Nyckeltalen är hämtade ur [Kungliga bibliotekets biblioteksstatistik](#).

Nyckeltal	Simrishamn 2019	Sjöbo 2019	Skurup 2019	Tomelilla 2019	Ystad 2019
Kommuninvånare	19 174	19 226	15 889	13 617	30 541
Kommuninvånare 0 - 17 år	3 059	3 856	3 463	2 739	5 654
Antal aktiva låntagare	4 812	3 115	3 074	3 599	16 938
Antal aktiva låntagare under 18	669	740	908	683	2 767
Totalt antal fysiska lån	104 184	85 238	86 920	86 254	205 647
Antal fjärrlån	939	289	458	482	1 692
Antal fysiska lån per invånare	5,4	4,4	5,5	6,3	6,7
Antal fysiska besök	127 001	79 531	61 927	104 936	136 891
Antal fysiska besök per invånare	6,6	4,1	3,9	7,7	4,5
Totalt fysiskt bestånd	51 258	57 057	63 832	71 439	110 960
Fysiskt bestånd per invånare	2,7	3,0	4,0	5,2	3,6
Inköp av tryckta medier samt virtuella e-baserade media och databaslicenser	702 511 + 85 914 788 425	728 494 + 82 544 811 038	674 852 + 52 797 727 649	645 300 + 50 000 695 300	1 190 803 + 232 864 1 423 667
Nyförvärv av fysiska medier	4 182	3 576	3 390	4 035	7 451
Antal lic. e-titlar inkl. ljudböcker	32 055	32 054	30 772	30 772	30 772
Mediekostnad per invånare	41,1	42,2	49,2	51,1	46,6
Antal årsverken	13	7,9	8,6	7,5	16,1
Antal årsverken särskilt för barn & unga	3,5	2,1	2,2	1,5	3
Antal årsverken per 1000 invånare	0,6	0,4	0,5	0,6	0,5
Antal anställda personer	16	8	12	9	17
Antal bemannade serviceställen	1	4	4	4	5
Bokbuss	1	X	X	X	1
Fasta bokbuss hållplatser	40	X	X	X	25
Antal bemannade öppettimmar HB	44,5	44	39	43	47
Antal bemannade öppettimmar filialer	X	37,5	28	27	33
Antal obemannade öppettimmar/antal meröppna bibliotek	45/1	158/3	93/1	246/3	244/4

Styrande dokument

Simrishamns biblioteks medieplan 2020

Sjöbo biblioteks medieplan 2020

Skurups biblioteks medieplan 2020

Tomelilla biblioteks medieplan 2020

Ystad biblioteks medieplan 2020

Bibliotek Skåne Sydosts fjärrlånepolicy 2020

Bibliotekslagen SFS 2013:801